

WP2

Vzdelávací obsah

Co-funded by
the European Union

Táto práca je dostupná v rámci projektu EÚ ADAPTIFY, ktorý realizujú Le LABA, Coaching Bulgaria Association, SMART IDEA Igor Razbornik s.p., YOUTHFULLY YOURS SK, Flexskill, CIAPE - CENTRO ITALIANO PER L'APPRENDIMENTO PERMANENTE

Číslo projektu: 2023-1-FR02-KA220-YOU-000161384 podľa podmienok [Licence Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

**Co-funded by
the European Union**

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však len názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť.

Obsah

ÚVOD	3
O projekte	3
Výsledok	4
ADAPTABILITA	1
Definícia a dôležitosť prispôsobivosti v osobnom a profesionálnom živote	1
Definícia a dôležitosť prispôsobivosti	1
Prečo záleží na prispôsobivosti	1
Ciele vzdelávania	2
Kľúčové psychologické teórie súvisiace s prispôsobivosťou a dimenzie prispôsobivosti	3
Kľúčové psychologické teórie súvisiace s prispôsobivosťou	3
Dimenzie prispôsobivosti	1
Stratégie integrácie odbornej prípravy v oblasti adaptability do práce s mládežou	2
Team building	3
Dynamika skupiny	4
Osobný rozvoj	1
Bežné výzvy pri tréningu prispôsobivosti a stratégie na ich prekonanie	3
Odpor voči zmene	4
Etické úvahy	5
Inkluzivita a prístupnosť:	6
Záver	7
Ďalšie zdroje	8
DIZAJN UMENIA VYTVORENÉHO UMELOU INTELIGENCIOU	1
Všeobecná téma a cieľ modulu	1
Zhrnutie obsahu modulu a jeho význam pre učiaceho sa	1
Ciele vzdelávania	1
Definícia a základy umeleckého dizajnu AI	1
Spojenie medzi umeleckým dizajnom, kreativitou a inovatívnym myslením	2
Spolupráca medzi ľuďmi a umelou inteligenciou	4
Interakcie umelej inteligencie s kultúrnym kontextom, identitami a sociálnymi otázkami	5
Etické dôsledky a právne rámce	6
Integrácia umenia AI do vzdelávacích programov	8
Využitie umeleckého dizajnu AI na podporu inovatívneho myslenia a flexibility	10
Budúce trendy a inovácie v oblasti umeleckého dizajnu s umelou inteligenciou	11
Záver	13
Ďalšie zdroje	14
DIGITÁLNE ROZPRÁVANIE PRÍBEHOV	15
Čo je digitálne rozprávanie príbehov	15

Význam digitálneho rozprávania príbehov	15
Proces digitálneho rozprávania príbehov	17
Význam digitálneho rozprávania príbehov	18
Ciele vzdelávania	19
Digitálne rozprávanie príbehov pre rozvoj mládeže	21
Pochopenie prvkov efektívnych digitálnych príbehov	21
Zavedenie naratívnych techník	23
Predstavenie formátov rozprávania	24
Zvládnutie zapojenia publika a vplyvu príbehu	26
Odporúčané nástroje a aplikácie pre digitálne rozprávanie príbehov	27
Záver	30
Ďalšie zdroje	31

Úvod

O projekte

Ciele: Čo chceme dosiahnuť realizáciou projektu?

- Posilniť mladých ľudí v rozvoji kompetencií prispôsobivosti a zvýšiť ich sebavedomie a odolnosť prostredníctvom digitálneho rozprávania príbehov a tvorby AI umenia
- Vybaviť pracovníkov s mládežou inovatívnymi, inkluzívnymi a pútavými prístupmi a nástrojmi na posilnenie mladých ľudí a pomoc pri zvládaní neistoty a rýchlo sa meniacich podmienok
- Zvýšiť kvalitu, inováciu a uznanie práce s mládežou integráciou digitálnych nástrojov, ktoré rezonujú s mladými ľuďmi v technologicky poháňanom svete

Realizácia: Aké aktivity plánujeme zrealizovať?

- Vzdelávací obsah pre pracovníkov s mládežou na efektívne využitie digitálneho rozprávania príbehov a tvorby AI umenia v neformálnych vzdelávacích aktivitách
- Tréningový program pre pracovníkov s mládežou na aplikáciu výsledkov projektu v organizáciách zameraných na prácu s mládežou
- Online vzdelávací zdroj ponúkajúci flexibilné vzdelávacie jednotky pre pracovníkov s mládežou
- E-learningový systém s nástrojmi sebahpomoci na pomoc mladým ľuďom v pochopení adaptability a jej dôležitosti
- Pútavé video návody na digitálne rozprávanie príbehov a tvorbu AI umenia

Výsledky: Aké výsledky projektu a ďalšie výstupy očakávame, že náš projekt prinesie

- Vzdelávací obsah, ktorý pomôže pracovníkom s mládežou zlepšiť prispôsobivosť, sebavedomie a odolnosť mladých ľudí prostredníctvom digitálneho rozprávania príbehov a tvorby AI umenia
- Tréningový program poskytujúci kompletnú metodológiu, hodnotenie potrieb a doplnkové materiály na využitie digitálneho rozprávania príbehov a tvorby AI umenia ako nástroja na posilnenie
- Online vzdelávacie zdroje ponúkajúce nano-vzdelávací obsah, ktorý je ľahko prístupný pre pracovníkov s mládežou
- E-learningový systém pomáhajúci mladým ľuďom orientovať sa v náročnom prostredí VUCA

Výsledok

Tento výstup zodpovedá hlavnému výsledku WP2.

Vzdelávací obsah ADAPTIFY je zameraný na pomoc pracovníkom s mládežou pri vybavení mladých ľudí zručnosťami a postojmi potrebnými pre dlhodobý úspech. Obsah poskytuje pracovníkom s mládežou základné znalosti o aplikovaní prístupu digitálneho rozprávania príbehov a tvorby AI umenia v neformálnych vzdelávacích aktivitách a ich využití ako nástroja na posilnenie prekonávania výziev a zvýšenie odolnosti, prispôsobivosti a sebavedomia. Obsah poskytuje pracovníkom s mládežou smerovanie, ktoré metódy digitálneho rozprávania príbehov sú najúspešnejšie, keď sa aplikujú ako posilňujúce nástroje, zahŕňa širokú škálu aktivít zameraných na mládež a ponúka príklady dosiahnutých efektov.

Adaptabilita (Prispôsobivosť)

Definícia a dôležitosť prispôsobivosti v osobnom a profesionálnom živote

Definícia a dôležitosť prispôsobivosti

Prispôsobivosť je téma, ktorú spomíname čoraz častejšie, a to nie je prekvapenie. V tomto rýchlo sa meniacom svete musíme byť schopní rýchlo sa prispôbiť novým okolnostiam, prijímať zmeny a vyvíjať nové stratégie na zvládanie nových výziev.

Ako pracovníci s mládežou je naším poslaním vybaviť mladých ľudí zručnosťami a postojmi, ktoré im umožnia sebavedome a odolne sa pohybovať v tomto dynamickom prostredí. Okrem toho potrebujeme veľkú dávku prispôsobivosti aj v našej práci s mládežou, aby sme efektívne podporovali ich rozvoj a reagovali na ich rôznorodé potreby.

Čo je prispôsobivosť?

Tento pojem označuje schopnosť jednotlivca prispôbiť sa a uspieť v rôznych situáciách. Prispôsobivosť zahŕňa flexibilitu, otvorenosť a odolnosť. Tí, ktorí majú silnú prispôsobivosť, dokážu s dôverou prijímať nové nápady, prístupy a výzvy. Pochopenie dôležitosti prispôsobivosti je kľúčové. Zvyšuje schopnosť riešiť problémy, buduje odolnosť a prispieva k celkovej pohode

Prečo záleží na prispôsobivosti

Prispôsobivosť v osobnom živote

Prispôsobivosť je nevyhnutná pre zvládanie životných výziev. Umožňuje jednotlivcom riešiť problémy z rôznych perspektív, čím zvyšuje ich schopnosť riešiť problémy. Navyše podporuje odolnosť, ktorá ľuďom umožňuje efektívnejšie sa zotavovať z neúspechov. Znižovaním stresu a úzkosti

spojených s neočakávanými zmenami prispieva prispôsobivosť výrazne k celkovej duševnej pohode.

Napríklad prispôsobenie sa zásadným životným zmenám, ako je presťahovanie do nového mesta, prispôsobenie sa zmeneným rodinným dynamikám alebo vyrovnávanie sa s osobnou stratou, si vyžaduje značnú dávku prispôsobivosti.

Prispôsobivosť v profesionálnom živote

V dnešnom dynamickom pracovnom prostredí je prispôsobivosť vysoko cenená zručnosť. Otvára nové kariérne príležitosti, pretože zamestnávateľia uprednostňujú ľudí, ktorí sa vedia prispôsobiť. Čoraz častejšie vidíme, že to je požiadavka na pracovnú pozíciu alebo sa na to pýtajú počas pracovných pohovorov. Môžeme im to mať za zlé? S kým by ste radšej pracovali: s kolegom, ktorý je zaseknutý vo svojich starých postupoch, vždy robí veci rovnakým spôsobom, alebo s niekým, kto je otvorený skúšať nové veci a dokáže sa vysporiadať s čímkoľvek, čo mu život postaví do cesty?

Prispôsobivosť podporuje rastové myslenie, ktoré je nevyhnutné pre efektívne vedenie. Podporovaním spolupráce a flexibility posilňuje prispôsobivosť tímovú prácu a celkový výkon organizácie.

Príklady prispôsobivosti na pracovisku sú nekonečné, napríklad úspešné prechody medzi rolami, prijímanie nových technológií, zvládanie organizačných zmien a vedenie tímov v obdobiach neistoty.

Ciele vzdelávania

Definícia a význam adaptability	Psychologické teórie súvisiace s adaptabilitou	Rozmery prispôsobivosti	Stratégie integrácie školení o adaptabilite do práce s mládežou
---------------------------------	--	-------------------------	---

Učiaci sa budú schopní definovať adaptabilitu.	Učiaci sa budú schopní identifikovať a opísať kľúčové psychologické teórie týkajúce sa adaptability.	Učiaci sa pochopia kognitívne, emocionálne a behaviorálne rozmery adaptability.	Učiaci sa budú vedieť vysvetliť teoretické základy budovania tímu, skupinovej dynamiky a osobnostného rozvoja a opísať ich úlohu pri podpore adaptability mládeže.
Učiaci sa pochopia, ako adaptabilita pomáha zvládať životné zmeny.	Učiaci sa budú schopní porovnať a konfrontovať rôzne psychologické teórie týkajúce sa adaptability.	Učiaci sa budú schopní analyzovať úlohu kognitívnych, emocionálnych a behaviorálnych faktorov pri adaptabilite.	Učiaci sa budú schopní navrhovať a realizovať aktivity na budovanie tímu, ktoré posilňujú komunikáciu, dôveru a zručnosti pri riešení problémov, a podporovať skupiny v rôznych fázach vývoja s cieľom zvýšiť ich adaptabilitu.

Tabuľka 1 - Ciele vzdelávania modulu (Zdroj: vlastná koncepcia z rôznych zdrojov)

Kľúčové psychologické teórie súvisiace s prispôsobivosťou a dimenzie prispôsobivosti

Kľúčové psychologické teórie súvisiace s prispôsobivosťou

Tabuľka nižšie predstavuje prehľad kľúčových psychologických teórií súvisiacich s prispôsobivosťou v oblasti práce s mládežou. Tieto koncepty sú zásadné pre pomoc mladým ľuďom zvládať nepriazeň osudu, budovať pozitívne vzťahy a dosiahnuť svoj potenciál.

Teória	Kľúčové pojmy	Hlavní autori	Uplatnenia	Príklady uplatnenia
Teória kognitívnej adaptácie	- Pozitívne ilúzie pomáhajú ľuďom vyrovnať sa so stresom. - Hľadanie zmyslu v životných udalostiach. - Snaha o opätovné získanie kontroly a ovládania. - Zapojiť sa do sebazdôrazňujúcich hodnotení.	Shelley E. Taylorová je americká psychologička. Je autorkou kníh a odborných článkov v časopisoch a dlhodobo patrí k popredným osobnostiam v dvoch podoblastiach súvisiacich s jej hlavnou disciplínou sociálnej psychológie: sociálna kognícia a psychológia zdravia.	- Psychologická odolnosť. - Zlepšenie duševného zdravia a pohody. - Zvládanie choroby a traumy.	Pacienti s rakovinou: Pacienti si počas liečby udržiavajú optimizmus tým, že sa zameriavajú na svoje silné stránky a úspechy z minulosti, čo im pomáha zostať pozitívne naladení a odolní.
Teória odolnosti	- Adaptačné procesy tvárou v tvár nepriazni osudu. - Význam podporného prostredia a vzťahov.	Michael Rutter - Bol označovaný za „otca detskej psychiatrie“; Norman Garmezy - na začiatku svojej práce sa zaoberal etiológiou schizofrénie, avšak najznámejší je	- Podpora duševného zdravia a odolnosti.	Obnova po katastrofe: Komunity sa navzájom podporujú, zdieľajú zdroje a spoločne sa obnovujú, čím sa

Projekt č. 2023-1-FR02-KA220-YOU-000161384

	- Interakcia medzi individuálnymi vlastnosťami a vonkajšími zdrojmi.	vdďaka svojej neskoršej práci o riziku, odolnosti, strese a zvládání v detskom vývine. Emmy Werner - americká vývojová psychologička známa svojím výskumom rizika a odolnosti u detí; Ann Mastenová - zaviedla koncept „obyčajnej mágie“ a ukázala, že odolnosť je bežný, prirodzene sa vyskytujúci proces, ktorý možno podporiť prostredníctvom podporného prostredia a vzťahov.	- Vypracovanie intervencií pre ohrozené deti. - Obnova po katastrofách.	posilňuje pocit odolnosti a kolektívnej obnovy.
Rastové myslenie	- Viera v potenciál rozvoja prostredníctvom úsilia. - Prijímanie výziev a učenie sa z neúspechov.	Carol Dwecková je americká psychologička. Je známa svojou prácou o motivácii a myslení.	- Vzdelávacie prostredie na zlepšenie motivácie a výkonu študentov. - Osobný rozvoj. - Rast na pracovisku.	Zlepšenie vzdelávania: Učitelia chvália skôr snahu a proces („Na tom si sa naozaj usilovne nadre!“) než vrodene schopnosti („Si taký šikovný!“),

	- Oceňovanie úsilia pred vrodennými schopnosťami.			čím podporujú vytrvalosť a lásku k učeniu.
Emocionálna inteligencia	- Uvedomovanie si vlastných emócií. - Sebaregulácia na ovládanie impulzov. - Motivácia riadená emóciami. - Empatia voči emóciám iných. - Sociálne zručnosti na zvládanie vzťahov.	Daniel Goleman - psychológ a autor knihy Emočná inteligencia. Zmenil spôsob, akým svet vychováva deti, komunikuje s rodinou a priateľmi, vedie a podniká.	- Zlepšenie výsledkov vzdelávania prostredníctvom sociálno-emocionálneho učenia (SEL) - Zlepšenie vedenia a tímovej práce na pracoviskách. - Riadenie osobných vzťahov.	- Školenie vedúcich pracovníkov: firemné programy školia manažérov, ako rozpoznať a regulovať svoje emócie, vcítiť sa do zamestnancov a efektívne riadiť tímovú dynamiku, čo vedie k súdržnejšiemu a produktívnejšiemu pracovnému prostrediu.

Tabuľka 2 - Kľúčové psychologické teórie týkajúce sa adaptability (Zdroj: vlastná konceptualizácia z rôznych zdrojov)

Dimenzie prispôsobivosti

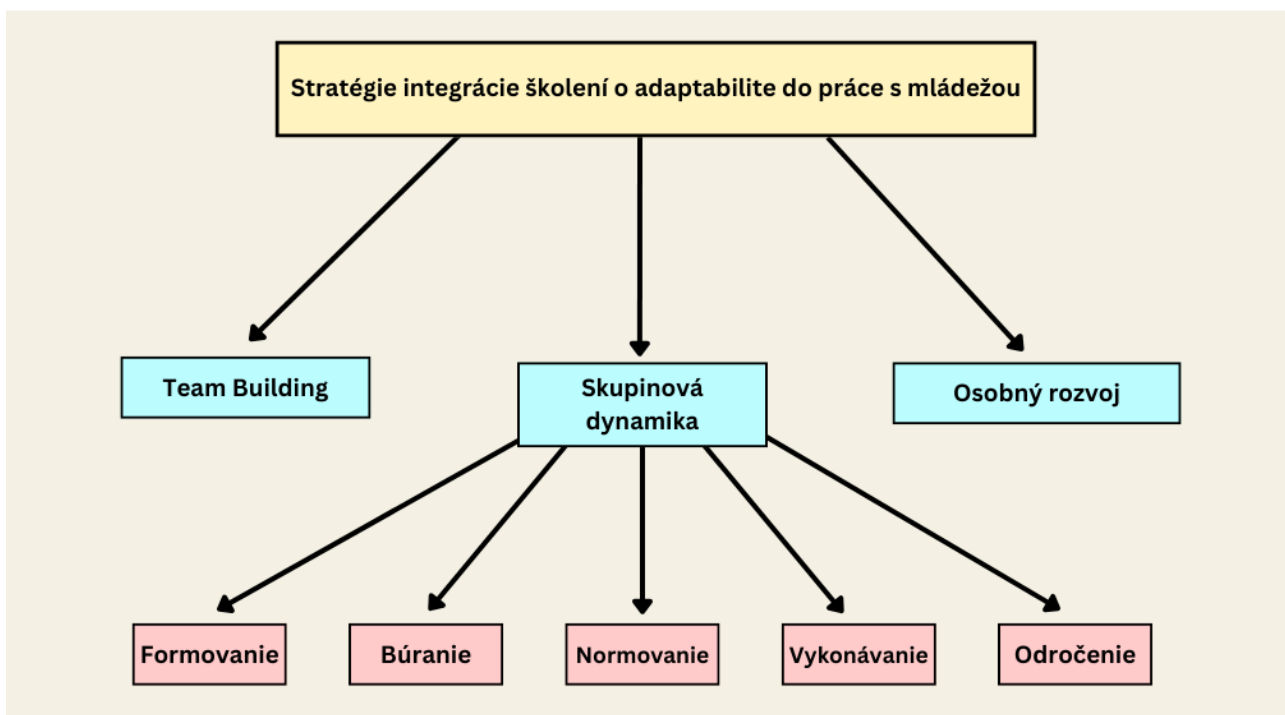
Pozrime sa na dimenzie prispôsobivosti.

Prispôsobivosť je zložitá charakteristika, ktorá zahŕňa tri hlavné dimenzie. Pochopenie týchto dimenzií nám pomáha rozpoznať, ako jednotlivci zvládajú zmeny a výzvy. Nie každý je prirodzene vybavený všetkými tromi dimenziami prispôsobivosti—kognitívnou, emocionálnou a behaviorálnou. Tieto vlastnosti sú ovplyvnené vrodennými charakteristikami aj vonkajšími faktormi a určite ich možno rozvíjať časom.

- **Kognitívna dimenzia:** Táto dimenzia zahŕňa to, ako jednotlivci myslia a spracovávajú informácie. Zahŕňa kritické a tvorivé myslenie, riešenie problémov a rozhodovanie v podmienkach neistoty. Zatiaľ čo niektorí ľudia môžu v týchto oblastiach prirodzene vynikať, kognitívnu prispôsobivosť je možné zlepšiť vzdelávaním, praxou a rôznymi skúsenosťami. Zapojenie sa do aktivít, ktoré vyzývajú na riešenie problémov a vystavujú jednotlivcov rôznym názorom, môže posilniť kognitívnu prispôsobivosť.
- **Emocionálna dimenzia:** Táto dimenzia zahŕňa, ako jednotlivci zvládajú svoje emócie v reakcii na zmenu, vrátane regulácie emócií, zvládania stresu a udržiavania pozitívneho postoja. Emocionálna prispôsobivosť je často úzko prepojená s emocionálnou inteligenciou, ktorú možno kultivovať. Techniky ako všímavosť, stratégie zvládania stresu a praktiky regulácie emócií môžu zlepšiť to, ako človek zvláda svoje emócie. Podporné vzťahy a pozitívne prostredie tiež zohrávajú kľúčovú úlohu pri rozvoji emocionálnej odolnosti.
- **Behaviorálna dimenzia:** Táto dimenzia zahŕňa podnikanie proaktívnych krokov, otvorenosť novým skúsenostiam a prijímanie

adaptívnych správanií. Behaviorálna prispôsobivosť je o reakcii na nové situácie, skúšaní nových prístupov a učení sa zo skúseností, aby sa zlepšila budúca reakcia. Otvorenosť novým skúsenostiam a proaktívne učebné správanie možno pestovať prostredníctvom neustáleho učenia a vystavovania sa novým situáciám. Podpora myslenia, ktoré vníma výzvy ako príležitosti na rast, a ochota experimentovať s novými prístupmi sú kľúčové praktiky, ktoré zlepšujú behaviorálnu prispôsobivosť.

Stratégie integrácie odbornej prípravy v oblasti adaptability do práce s mládežou

Obrázok 1 - Stratégie integrácie školení o adaptabilite do práce s mládežou (Zdroj: vlastná konceptualizácia z rôznych zdrojov)

V neustále sa meniacej oblasti práce s mládežou sa tréning prispôsobivosti stal základom pre rozvoj odolných a schopných mladých jedincov. Tento tréning môže byť efektívne integrovaný prostredníctvom zamerania na budovanie tímu, dynamiku skupiny a osobný rozvoj. Tieto vzájomne prepojené koncepty spoločne zvyšujú schopnosť mladých ľudí orientovať sa a prosperovať v meniacom sa prostredí.

Budovanie tímu

Každý pracovník s mládežou zahŕňa do svojich programov cvičenia na budovanie tímu a mnohé z nich pozná naspamäť. Niektoré z najtypickejších, ktoré všetci používame alebo sme aspoň raz videli, sú napríklad: „Dve pravdy a jedna lož“, „Ľudský uzol“ a „Pád dôvery“.

Tu sa nebudeme venovať týmto aktivitám. Pre účely tejto príručky sa na to pozrieme z teoretickejšieho hľadiska tejto neoddeliteľnej súčasti každého tréningu.

Budovanie tímu sa týka aktivít a cvičení navrhnutých na zlepšenie sociálnych vzťahov, definovanie rolí a zlepšenie spolupráce v rámci skupiny. To pomáha vytvárať prostredie, v ktorom môže prispôsobivosť prekvitať. Efektívne budovanie tímu zlepšuje komunikačné zručnosti, buduje dôveru a podporuje schopnosti riešiť problémy, čo je všetko nevyhnutné pre prispôsobenie sa novým výzvam a okolnostiam.

Aktivity na budovanie tímu často zahŕňajú interaktívne a zážitkové učenie, ako sú skupinové výzvy, hranie rolí a cvičenia založené na scenároch. Tieto aktivity simulujú reálne situácie, v ktorých musia členovia tímu spolupracovať a prispôbovať svoje stratégie, čím sa zvyšuje ich prispôsobivosť. Podľa štúdií štruktúrované intervencie zamerané na budovanie tímu výrazne zlepšujú výkonnosť a efektivitu tímu tým, že podporujú lepšiu medziľudskú dynamiku a kolektívne schopnosti riešiť problémy.

Obrázok 2 - Zobrazenie budovania tímu (Zdroj: knižnica obrázkov Canva)

Dynamika skupiny

Ako pracovníci s mládežou je dôležité rozumieť procesom, ktoré prebiehajú v našich skupinách. Model dynamiky skupiny od Brucea Tuckmana rozdeľuje vývoj tímu na päť fáz: Formovanie (Forming), Búrenie (Storming), Normovanie (Norming), Výkonnosť (Performing) a Ukončenie (Adjourning).

Toto pochopenie nám pomáha ľahšie sa prispôbiť dynamike skupiny a poskytnúť podporu a vedenie, ktoré naše skupiny potrebujú v každej fáze. Pochopenie a aplikácia týchto fáz vedie k vyššiemu úspechu pri budovaní tímu, lepšiemu riešeniu konfliktov, zlepšenej komunikácii a silnejšej súdržnosti skupiny.

Tabuľka nižšie uvádza podrobnosti o každej fáze, ich dôležitosť pre pracovníkov s mládežou, ako reagovať a prispôbiť sa, a ďalšie relevantné úvahy.

ETAPA	Špecifiká	Význam pre pracovníkov s mládežou	Ako reagovať a prispôbiť sa	Ďalšie relevantné úvahy
Formovanie	- Zdvorilosť a zdržanlivé správanie. - Vzájomné spoznávanie sa.	- Nadviažte počiatočný kontakt so skupinou. - Vytvorte príjemné prostredie.	- Uľahčite predstavovanie. - Použite ľadoborce na uvoľnenie napätia.	- Stanovte jasné očakávania. - Včas stanovte skupinové ciele.
Búranie	- Konflikty a konkurencia. - Vyjadrenie individuality.	- Podporujte otvorenú komunikáciu. - Včasné riešenie konfliktov.	- Konštruktívne zvládanie konfliktov. - Podporujte otvorené diskusie.	- Bud'te trpezliví a chápací. - Podporujte rešpekt medzi členmi.
Normalizácia	- Stanovenie noriem. - Zvýšená súdržnosť.	- Stanovenie jasných skupinových cieľov. - Posilňovanie pozitívneho správania.	- Posilňovanie pozitívneho správania. - Pomôcť stanoviť jasné ciele a očakávania.	- Podporovať inkluzívnosť. - Podporujte tímovú spoluprácu.
Vykonávanie	- Vysoká funkčnosť. - Spolupráca pri dosahovaní cieľov.	- Poskytovanie priebežnej podpory. - Udržiavanie dynamiky skupiny.	- Poskytovanie podpory a poradenstva. - Udržiavanie dynamiky.	- Oslavujte úspechy. - Podporujte pokračujúcu spoluprácu.

Projekt č. 2023-1-FR02-KA220-YOU-000161384

Odkladanie	- Rozpustenie skupiny. - Reflexia dosiahnutých výsledkov.	- Uľahčenie pozitívneho uzavretia. - Podporujte reflexiu a učenie.	- Pomôžte členom reflektovať skúsenosti. - Zabezpečte pozitívne uzavretie aktivity.	- Plánujte budúce zapojenie. - Poskytnite príležitosti na spätnú väzbu.
------------	---	--	---	---

Tabuľka 3 - Dynamika skupiny (Zdroj: vlastná konceptualizácia z rôznych zdrojov)

Pre úspešnú tímovú prácu je nevyhnutné pochopiť tento proces. Osobitná pozornosť by mala byť venovaná začiatku tímového procesu, investovaniu času a pozornosti potrebám každého účastníka, čo je predpokladom pre úspešnú spoluprácu neskôr. Vedomé preskočenie akejkoľvek fázy môže narušiť obsah a podstatu tímovej práce.

Tento model fáz tiež zdôrazňuje vplyv nových, neskôr prichádzajúcich alebo často sa meniacich členov tímu. Noví členovia musia prejsť fázami vývoja tímu individuálne, zatiaľ čo novo vytvorený tím môže mať problém prijať nových účastníkov.

Osobný rozvoj

Osobný rozvoj je celoživotná cesta, ktorá umožňuje jednotlivcom dosiahnuť svoj plný potenciál. V práci s mládežou je osobný rozvoj nevyhnutný pre podporu prispôsobivosti, pretože pomáha mladým ľuďom zvládať svoje emócie, rozvíjať rastové myslenie a učiť sa techniky zvládania stresu.

Aby sme podporili osobný rozvoj mladých ľudí v našich programoch, môžeme začleniť aktivity, ktoré zlepšujú sebauvedomenie, emocionálnu inteligenciu a osobné zručnosti.

Prispôsobivosť má výrazný vplyv na duševné zdravie a pohodu. Zahŕňa tri dimenzie, ktoré sme spomínali. Vyššia prispôsobivosť vedie k lepším výsledkom v oblasti duševného zdravia, ako je zvýšená spokojnosť so životom a zníženie stresu. Navyše, silná sociálna podpora zvyšuje pozitívne účinky prispôsobivosti na psychologickú pohodu. Rozvíjanie prispôsobovacích zručností prostredníctvom vzdelávania a podporného prostredia môže podporiť odolnosť a efektívne zvládanie stresu.

Koncepty budovania tímu, dynamiky skupiny a osobného rozvoja sú hlboko prepojené v podpore prispôsobivosti. Aktivity na budovanie tímu zlepšujú

komunikáciu a dôveru, čo je nevyhnutné pre efektívnu dynamiku skupiny. Pozitívna dynamika skupiny na oplátku vytvára podporné prostredie, v ktorom môže osobný rozvoj prekvitať. Keď jednotlivci rozvíjajú svoje osobné zručnosti, prispievajú k silnejšej dynamike tímu a efektívnejšiemu budovaniu tímu, čím sa vytvára posilňujúci cyklus rastu a prispôsobivosti.

Pre pracovníkov s mládežou znamená integrácia týchto prvkov do ich programov poskytovanie príležitostí pre mladých ľudí, aby sa zapojili do tímových aktivít, reflektovali svoje skúsenosti a neustále rozvíjali svoje osobné zručnosti. Tento holistický prístup zabezpečuje, že mladí ľudia sú pripravení čeliť súčasným výzvam a sú vybavení prispôbiť sa budúcim zmenám s dôverou a odolnosťou.

Prípadová štúdia 1: Začlenenie nového člena do existujúcej skupiny

Pracovník s mládežou vedie sériu workshopov. Skupina sa práve nachádza na siedmom stretnutí, keď nový člen požiada o pripojenie. Tento nový člen sa už v minulosti zúčastňoval na sérii workshopov, ale presne na šiestom sedení v minulosti skončil. Pracovník s mládežou sa rozhodne umožniť mu, aby sa pripojil k súčasnej skupine.

Skupinu tvorí 12 mladých ľudí vo veku 16 - 18 rokov, ktorí spolu absolvovali šesť sedení a prešli fázami formovania, búrania a normalizácie. Teraz sa nachádzajú vo fáze Performing.

Výzva:

Integrácia nového člena bez narušenia dynamiky a pokroku skupiny.

Obrázok 3 - Prípadová štúdia n.1 Začlenenie nového člena do existujúcej skupiny (Zdroj: vlastná konceptualizácia z rôznych zdrojov)

Riešenie: Keď sa do skupiny, ktorá už spolu dobre funguje, pridáva nový člen, je dôležité tento proces starostlivo zvládnuť. Najprv je potrebné rozpoznať, že skupina sa nachádza vo fáze Výkonnosti (Performing), kde pracuje dobre a rozumie si v rámci rolí. Pred pridaním nového člena by mal pracovník s mládežou otvorene hovoriť so skupinou o potrebe zachovať ich dobrý pokrok a zároveň privítať nováčika.

Keď sa nový člen pripojí, skupina môže dočasne prejsť späť do fázy Formovania (Forming), kde budú musieť znovu vybudovať svoje pochopenie rolí a pravidiel skupiny. Pracovník s mládežou by mal pomôcť tým, že novému členovi vysvetlí, čo sa od neho očakáva, a pozorne sledovať skupinu, aby mohol rýchlo riešiť prípadné problémy.

Aby skupina mohla opäť hladko spolupracovať, pracovník s mládežou by mal zorganizovať aktivity na budovanie tímu a posilnenie pozitívnych činov. Keď skupina začne opäť dobre spolupracovať, potrebuje viesť späť k zameraniu na svoje ciele. Počas tohto obdobia by mal pracovník s mládežou neustále poskytovať podporu a pravidelne sa informovať, či nový člen do skupiny zapadol bez toho, aby narušil jej pokrok.

Bežné výzvy pri tréningu prispôsobivosti a stratégie na ich prekonanie

Ako sme už spomenuli, tréning prispôsobivosti je v dnešnej dobe nevyhnutný. Prináša však so sebou aj súbor výziev. Pochopením týchto výziev a učením sa, ako ich prekonať, môžeme vytvoriť efektívnejšie, inkluzívnejšie a prístupnejšie tréningové programy. Aby sme to urobili správne, musíme riešiť etické otázky, ktoré s týmto tréningom prichádzajú, aby sme zaistili, že je spravodlivý a inkluzívny pre všetkých. Vytvorenie dobrého príkladu začína tvorbou programov, v ktorých sa každý cíti vítaný.

Obrázok 4 - Spoločné výzvy v oblasti prispôsobivosti odbornej prípravy (Zdroj: vlastná konceptualizácia z rôznych zdrojov)

Odpor voči zmene

Odpor voči zmene je významnou prekážkou v tréningu prispôsobivosti. Ľudia často uprednostňujú známe rutiny a môžu sa cítiť ohrození novými nápadmi alebo metódami. Tento odpor môže prameniť zo strachu z neznámeho, nedostatku pochopenia alebo z vnímaných rizík spojených so zmenou.

Vypracujte stratégie na prekonanie odporu a podporenie rastového myslenia. To možno dosiahnuť vytvorením podporného prostredia, kde sa účastníci cítia bezpečne vyjadrovať svoje obavy, a tým, že ukážete výhody prispôsobivosti. Použitie motivačných techník a ukážky skutočných príkladov úspešnej prispôsobivosti môže pomôcť zmierniť odpor.

Etické úvahy

Riešenie etických úvah je kľúčové pre zabezpečenie toho, aby tréningové programy boli spravodlivé a inkluzívne. To znamená podporovať toleranciu a rešpekt voči všetkým, bez ohľadu na ich pôvod.

Stratégie:

- Inkluzivita:

Uistite sa, že váš tréning je prístupný všetkým mladým ľuďom, vrátane tých so zdravotným postihnutím alebo z rôznych kultúrnych prostredí. Vytvorte prostredie, v ktorom sa každý môže plne zúčastniť a cítiť sa cenený.

Obrázok 5 – Zobrazenie inkluzivity (Zdroj: knižnica obrázkov Canva)

- Kultúrna citlivosť:

Prispôbte svoje tréningové materiály tak, aby boli relevantné a rešpektovali rôzne kultúry. Zahrňte príklady a scenáre, ktoré odrážajú rôznorodé pozadie vašich účastníkov.

- Rešpektovanie rozmanitosti:

Podporujte inkluzívne prostredie tým, že budete rešpektovať a zahrňovať rôzne náboženské, rasové, rodové a etnické zázemia. To pomáha každému cítiť sa cenený a rešpektovaný.

Inkluzivita a prístupnosť:

Zabezpečením toho, aby bol váš tréning inkluzívny a prístupný, zaručíte, že všetci účastníci budú mať rovnakú príležitosť získať z neho výhody.

Stratégie:

- Vykonávajte audity prístupnosti: Pravidelne kontrolujte svoje tréningové materiály, miesta a platformy z hľadiska prístupnosti. Uistite sa, že fyzické priestory a digitálny obsah spĺňajú štandardy prístupnosti, ako sú Web Content Accessibility Guidelines (WCAG).
- Zabezpečte asistívne technológie: Uistite sa, že asistívne technológie, ako sú čítače obrazovky a načúvacie pomôcky, sú k dispozícii a funkčné. Spolupracujte s technologickými spoločnosťami alebo službami pre ľudí so zdravotným postihnutím, aby ste poskytli tieto zdroje.
- Vytvárajte prístupný obsah: Vyvíjajte tréningové materiály vo viacerých formátoch, ako je Braillovo písmo, veľké písmo a audio. Zahrňte titulky pre videá, aby mal každý prístup k obsahu.
- Implementujte Univerzálny dizajn pre vzdelávanie (UDL): Použite princípy UDL na vytvorenie flexibilných vzdelávacích prostredí. Poskytnite rôzne spôsoby, ako sa účastníci môžu zapojiť, pochopiť učivo a vyjadriť svoje vedomosti.
- Pravidelná spätná väzba a zlepšovanie: Zbierajte spätnú väzbu od účastníkov o prístupnosti a použite ju na vylepšenie svojich

tréninových programov. Neustály spätnoväzbový cyklus zabezpečuje, že vaše opatrenia sú efektívne a reagujú na potreby účastníkov.

Prípadová štúdia 2: Inkluzívnosť v komunitnom programe pre mládež

Kontext: Pracovník s mládežou vedie komunitný program pre tínedžerov, ktorého cieľom je rozvíjať životné zručnosti. Účastníci pochádzajú z rôznych kultúrnych prostredí a sú medzi nimi aj osoby s telesným postihnutím.

Úloha: Zabezpečiť, aby sa všetci účastníci bez ohľadu na ich pôvod alebo schopnosti mohli plne zúčastňovať na programe a mať z neho prospech.

Obrázok 6- Prípadová štúdia č. 2 Inkluzívnosť v komunitnom programe pre mládež (Zdroj: vlastná konceptualizácia z rôznych zdrojov)

Riešenie: Aby všetci účastníci mohli plne využívať výhody komunitného programu pre mládež, pracovník s mládežou by sa mal zamerať na inkluzivitu, prístupnosť a rešpektovanie rozmanitosti. Pracovník by mal vytvoriť podporné prostredie, v ktorom môžu účastníci vyjadriť svoje obavy, a používať reálne príklady a motivačné techniky na demonštrovanie výhod inkluzivity, čím podporí pozitívny postoj k zmenám. Program by mal byť spravodlivý a inkluzívny tým, že prispôsobí materiály tak, aby rešpektovali rôzne kultúry, zabezpečil prístupnosť pre všetkých a podporoval rešpekt voči rôznorodému pôvodu, aby sa každý cítil cenený. Pracovník s mládežou by mal pravidelne vykonávať audity prístupnosti, poskytovať asistívne technológie, vytvárať obsah vo viacerých formátoch a uplatňovať princípy univerzálneho dizajnu pre vzdelávanie. Neustále zhromažďujte spätnú väzbu na zlepšenie programu.

Záver

V našom prvom module sme sa snažili podeliť o najdôležitejšie teórie a stratégie spojené s prispôsobivosťou.

Preskúmali sme kľúčové psychologické teórie, ktoré ukazujú dôležitosť prispôsobivosti v tom, ako myslíme, cítime a konáme.

Spomenuli sme praktické stratégie na podporu prispôsobivosti prostredníctvom cvičení na budovanie tímu, pochopenia dynamiky skupiny a zamerania sa na osobný rozvoj.

Upozornili sme na to, že podpora podporného prostredia a povzbudzovanie sebauvedomenia môže zlepšiť duševné zdravie a pohodu.

Navyše sme zdôraznili dôležitosť toho, aby tieto tréningové programy boli inkluzívne a prístupné pre všetkých, aby každý mladý človek mohol ťažiť z týchto základných zručností.

Našou úlohou ako pracovníkov s mládežou je prepojiť tieto koncepty s novými trendmi. Vidíme, ako sa vzdelávanie v oblasti prispôsobivosti prelína s pokrokmi v oblasti AI a digitálnych nástrojov. AI mení svet kreativity. Digitálne rozprávanie príbehov je čoraz populárnejšie. Tým sa transformuje spôsob, akým učíme a učíme sa. Integráciou týchto technologických inovácií do vzdelávacieho prostredia pomáhame mladým ľuďom rozvíjať kritické zručnosti potrebné na orientáciu a prosperitu v neustále sa meniacom technologickom svete. Toto prepojenie medzi vzdelávaním o prispôsobivosti a inováciami AI zdôrazňuje nevyhnutnosť vybaviť nás a mládež, s ktorou pracujeme, zručnosťami na úspech v technológiami poháňanej budúcnosti, aby sme všetci mohli zvládať výzvy a príležitosti, ktoré prídu, s dôverou a odolnosťou.

Ďalšie zdroje

- [Prispôsobivosť: \(Frontiers\)](#)
- [Sprievodca integráciou pozitívneho rozvoja mládeže do prostredia odbornej prípravy pracovnej sily](#)
- [Corey L M Keyes - Riziko a odolnosť v ľudskom rozvoji: An Introduction \(Úvod do problematiky\)](#)
- [Význam adaptability](#)
- <https://www.youtube.com/watch?v=79LI2fkNZ2k>
- [Etika - Skúmanie etických otázok pri práci s mládežou](#)

Dizajn umenia vytvoreného umelou inteligenciou

Všeobecná téma a cieľ modulu

Vitajte v module Dizajnu umenia vytvoreného umelou inteligenciou v rámci projektu ADAPTIFY! Dizajn umenia vytvoreného umelou inteligenciou spája silu umelej inteligencie s ľudskou kreativitou, aby produkoval inovatívne a podnetné umelecké diela. Tento modul sa bude zaoberať základmi dizajnu umenia vytvoreného AI, pričom zdôrazní jeho úlohu pri podpore inovatívneho myslenia a adaptability u mladých ľudí. Na konci tohto modulu budete pripravení viesť a inšpirovať mladých ľudí, aby objavovali vzrušujúci svet AI umenia.

Zhrnutie obsahu modulu a jeho význam pre učiaceho sa

Tento modul poskytuje komplexný prehľad o dizajne umenia vytvoreného umelou inteligenciou, počnúc jeho definíciou a základnými princípmi. Následne preskúmame dynamickú interakciu medzi AI a ľudskými umelcami, kolaboratívne praktiky a kultúrne a sociálne implikácie umenia vytvoreného AI. Modul sa taktiež zaoberá etickými otázkami, právnymi rámcami a integráciou AI umenia do vzdelávacích osnov. Nakoniec sa pozrieme na budúce trendy a inovácie v dizajne umenia vytvoreného umelou inteligenciou.

Ciele vzdelávania

Na konci tohto modulu budú účastníci schopní:

- Definovať a porozumieť základom dizajnu umenia vytvoreného umelou inteligenciou, vrátane jeho vývoja, techník a aplikácií.

- Rozpoznať, ako technológia AI ovplyvňuje a zlepšuje tvorivé procesy v dizajne umenia, podporujúc inovatívne myslenie.
- Pochopiť rôzne spôsoby spolupráce s AI pri tvorbe umenia, vrátane spolupráce a rozširovania ľudskej kreativity.
- Analyzovať, ako AI umenie odráža a interaguje s rôznymi kultúrnymi identitami a spoločenskými otázkami, čím podporuje kultúrne povedomie a citlivosť.
- Posúdiť etické aspekty, ako sú autenticita, autorstvo, zaujatosť a kultúrne privlastnenie v AI umení, a pochopiť relevantné právne rámce a práva duševného vlastníctva.
- Preskúmať využitie dizajnu AI umenia na podporu inovatívneho myslenia a flexibility u mladých ľudí.
- Diskutovať o budúcich trendoch a inováciách v dizajne umenia vytvoreného umelou inteligenciou.

Definícia a základy AI dizajnu umenia	Kreatívne a inovatívne myslenie	Kolaboratívne praktiky s AI	Kultúrne a sociálne interakcie	Etické a právne aspekty
Účastníci budú schopní vysvetliť, čo tvorí dizajn umenia vytvoreného umelou inteligenciou, vrátane jeho vývoja, techník a aplikácií.	Účastníci rozpoznajú, ako technológia AI ovplyvňuje a zlepšuje tvorivé procesy v dizajne umenia, podporujúc inovatívne myslenie.	Účastníci pochopia rôzne spôsoby spolupráce s AI pri tvorbe umenia, vrátane spoluprotvorby a rozširovania ľudskej kreativity.	Účastníci budú analyzovať, ako AI umenie odráža a interaguje s rôznymi kultúrnymi identitami a spoločenskými otázkami, čím podporuje kultúrne povedomie a citlivosť.	Účastníci posúdia etické aspekty, ako sú autenticita, autorstvo, zaujatosť a kultúrne privlastnenie v AI umení, a pochopia relevantné právne rámce a práva duševného vlastníctva.
Pochopiť základné princípy a technické aspekty tvorby umenia vytvoreného umelou inteligenciou.	Objaviť, ako môžu nástroje AI inšpirovať nové formy umeleckého vyjadrenia a podporovať inovatívne myslenie.	Rozvíjať zručnosti pre efektívnu spoluprácu s AI nástrojmi a rozširovanie ľudskej kreativity.	Získať prehľad o kultúrnom vplyve umenia generovaného AI a jeho úlohe pri riešení spoločenských otázok.	Naučiť sa o výzvach spojených s autenticitou, autorstvom a zaujatosťou v AI umení a pochopiť relevantné právne rámce a práva duševného vlastníctva.
Preskúmať historický vývoj a evolúciu dizajnu umenia vytvoreného umelou inteligenciou.	Preskúmať spojenie medzi dizajnom AI umenia, kreativitou a inovatívnym myslením.	Skúmať kolaboratívne praktiky medzi ľuďmi a AI pri tvorbe umenia.	Študovať interakcie AI s kultúrnymi kontextami, identitami a spoločenskými otázkami prostredníctvom prípadových štúdií a reálnych príkladov.	Diskutovať o etických dôsledkoch AI umenia, vrátane kultúrneho privlastnenia a právnych aspektov.

Projekt č. 2023-1-FR02-KA220-YOU-000161384

Naučiť sa o kľúčových technológiách AI a ich aplikáciách v umení.	Podporovať inovatívne myslenie prostredníctvom praktických aplikácií dizajnu umenia vytvoreného AI.	Zlepšiť ľudskú kreativitu prostredníctvom kolaboratívnych praktík s AI.	Rozvíjať kultúrne povedomie a citlivosť prostredníctvom projektov AI umenia.	Riešiť etické dilemy pri tvorbe a distribúcii umenia generovaného AI.
Analyzovať potenciál a obmedzenia AI v umeleckej tvorbe.	Aplikovať inovatívne metódy dizajnu AI umenia na stimulovanie kreatívneho riešenia problémov a adaptability.	Podporovať spoluprácu medzi AI a umelcami na zvýšenie kreativity a inovácií.	Podporovať kultúrnu rozmanitosť a globálne povedomie prostredníctvom umenia vytvoreného AI.	Orientovať sa v zložitostiach práv duševného vlastníctva súvisiacich s umením generovaným AI.

Tabuľka 6 - Ciele vzdelávania (Zdroj: vlastná koncepcia z rôznych zdrojov)

Definícia a základy umeleckého dizajnu AI

Dizajn umenia vytvoreného umelou inteligenciou zahŕňa použitie technológií umelej inteligencie na tvorbu umeleckých diel. Tento odbor má svoje korene v raných experimentoch s počítačom generovaným umením v 60. rokoch 20. storočia a odvtedy sa výrazne vyvinul. Dnes dizajn AI umenia zahŕňa širokú škálu prístupov a techník.

Kľúčové AI technológie v tvorbe umenia

- **Generatívne protivnícke siete (GANs):** GANs pozostávajú z dvoch neurónových sietí - generátora a diskriminátora - ktoré pracujú v tandeme. Generátor vytvára obrazy, zatiaľ čo diskriminátor hodnotí ich autenticitu. Prostredníctvom tohto procesu môžu GANs produkovať veľmi realistické a originálne obrazy.
- [1. www.intellectyx.com](http://www.intellectyx.com)
- www.intellectyx.com
- [2. vista-dev.basf.com](http://vista-dev.basf.com)
- vista-dev.basf.com
- **Prenos štýlu neurónov:** Táto technika prenáša štýl jedného obrazu na obsah iného. Oddelením a znovu kombinovaním štýlových a obsahových reprezentácií obrazov môže AI vytvárať jedinečné a vizuálne pôsobivé umelecké diela.
- **Evolučné algoritmy:** Tieto algoritmy napodobňujú prirodzený výber na evolúciu obrazov počas generácií. Začínajúc náhodnou populáciou obrazov a aplikovaním selekčných a mutačných operácií, môže AI generovať nečakané a kreatívne výsledky.

Aplikácie AI v tvorbe umenia

- **Generovanie realistických obrazov a portrétov:** AI môže vytvárať fotorealistické obrazy a portréty, ktoré je ťažké rozlíšiť od fotografií.
- **Tvorba abstraktného a nereprezentatívneho umenia:** AI môže generovať abstraktné a nereprezentatívne umenie, ktoré skúma nové formy vizuálneho vyjadrenia.
- **Asistencia v tvorivom procese:** AI môže poskytnúť umelcom nástroje na generovanie nápadov, skúmanie rôznych štýlov a automatizáciu opakujúcich sa úloh.
- **Tvorba interaktívnych a pohlcujúcich umeleckých zážitkov:** AI môže byť použitá na vytváranie interaktívnych inštalácií a zážitkov vo virtuálnej realite, ktoré zapájajú divákov novými a vzrušujúcimi spôsobmi.

Spojenie medzi umeleckým dizajnom, kreativitou a inovatívnym myslením

AI transformuje tvorivý proces tým, že umelcom poskytuje nové nástroje a techniky na umelecké vyjadrenie. Pôsobí ako katalyzátor inovatívneho myslenia, povzbudzujúc umelcov, aby preskúmavali neprebádané oblasti a prekračovali tradičné umelecké hranice. AI algoritmy môžu analyzovať rozsiahle množstvá dátových súborov obrazov a štýlov, ponúkajúc umelcom inšpiráciu a poznatky, ktoré by inak mohli zostať skryté.

Príklady vplyvu AI na kreativitu

- **Projekt "Next Rembrandt":** Tento prelomový projekt využil AI na analýzu diel Rembrandta a vytvorenie nového obrazu v jeho štýle, čím ukázal potenciál AI rozširovať odkaz renomovaných umelcov.

- **AI generovaná hudba:** AI algoritmy môžu komponovať originálnu hudbu v rôznych žánroch, posúvajú hranice hudobnej kreativity a ponúkajú nové možnosti spolupráce medzi ľuďmi a strojmi.
- **AI generovaná poézia:** AI dokáže generovať básne, ktoré vyvolávajú emócie a sponchyňujú tradičné predstavy o autorstve, čím otvára diskusie o povahe kreativity a úlohe AI v umeleckom vyjadrení.
- **Interaktívne AI umelecké inštalácie:** AI môže byť použitá na vytvorenie pohlcujúcich a interaktívnych umeleckých inštalácií, ktoré reagujú na vstupy diváka, čím sa stierajú hranice medzi umelcom, dielom a publikom.

Tieto príklady ukazujú, ako môže byť AI silným nástrojom na podporu kreativity a inovácií, umožňujúc umelcom skúmať nové nápady a posúvať hranice ich predstavivosti.

Prípadová štúdia 3: Projekt „Ďalší Rembrandt“

Projekt „Next Rembrandt“ je inovatívna iniciatíva, ktorá využíva umelú inteligencia na vytvorenie nového obrazu v štýle slávneho umelca Rembrandta. Analýzou viac ako 346 Rembrandtových diel sa umelá inteligencia naučila jeho techniky, námety a štylistické prvky, aby vytvorila nový, realistický portrét.

Pomocou pokročilých algoritmov a strojového učenia umelá inteligencia obnovila Rembrandtovo charakteristické používanie svetla, tieňa a detailov. Tento projekt nielen demonštruje potenciál umelej inteligencie v tvorivom procese, ale skúma aj spoluprácu medzi ľudskou tvorivosťou a strojovou inteligenciou. Výsledná maľba zachytáva podstatu Rembrandtovho štýlu a ukazuje schopnosť umeleckej inteligencie rozšíriť umelecký prejav a zachovať kultúrne dedičstvo.

Obrázok 7 - Prípadová štúdia č. 3 Projekt Nový Rembrandt (Zdroj: [The Next Rembrandt](#))

Spolupráca medzi ľuďmi a umelou inteligenciou

Vzťah medzi ľuďmi a AI v umeleckej tvorbe je mnohostranný a zahŕňa rôzne režimy spolupráce.

Režimy spolupráce

- **Spolutvorba:** AI pôsobí ako kreatívny partner, ktorý umelcom pomáha pri generovaní nápadov, skúmaní rôznych štýlov a zdokonaľovaní ich práce.
- **Augmentácia:** AI nástroje a techniky zlepšujú ľudskú kreativitu automatizáciou opakujúcich sa úloh, poskytovaním nových foriem vyjadrenia a rozširovaním umeleckých možností.
- **Inšpirácia:** Umenie vytvorené AI môže slúžiť ako zdroj inšpirácie pre ľudských umelcov, podnecujúc nové nápady a spochybňujúc tradičné umelecké normy.

Príklady kolaboratívnych praktík

- **Umelci používajúci AI na generovanie počiatočných skicov alebo konceptov:** AI môže rýchlo vytvoriť rôzne vizuálne nápady, pomáhajúc umelcom prekonať kreatívne bloky a preskúmať rôzne smery.
- **Hudobníci používajúci AI na skladanie melódií alebo harmónií:** AI môže navrhovať hudobné nápady a vzory, poskytujúc hudobníkovi východiskový bod pre ich skladby.
- **Spisovatelia používajúci AI na generovanie nápadov alebo zápletiiek:** AI môže ponúkať podnety a návrhy, pomáhajúc spisovateľovi rozvíjať ich príbehy a prekonať bloky pri písaní.

Interakcie umelej inteligencie s kultúrnym kontextom, identitami a sociálnymi otázkami

AI umenie má potenciál spochybniť spoločenské normy, podnietiť rozhovory a inšpirovať zmeny tým, že ponúka nové perspektívy na kultúrne kontexty,

identity a sociálne otázky. Môže pôsobiť ako katalyzátor na zvyšovanie povedomia, podporu empatie a presadzovanie sociálnej spravodlivosti.

Príklady vplyvu AI na kultúru a spoločnosť

- **Spochybňovanie stereotypov a predsudkov:** AI umenie môže byť použité na podvrátenie tradičných reprezentácií a spochybňovanie stereotypov spojených s rasou, pohlavím a inými sociálnymi identitami. Prezentovaním alternatívnych naratívov a perspektív môže AI umenie prispieť k inkluzívnejšej a spravodlivejšej spoločnosti.
- **Riešenie sociálnych otázok:** AI umenie môže byť mocným nástrojom na zvyšovanie povedomia a mobilizovanie akcií v súvislosti s kritickými spoločenskými otázkami, ako sú zmeny klímy, chudoba a nerovnosť. Vizualizovaním zložitých problémov a ich možných riešení môže AI umenie inšpirovať divákov, aby sa angažovali v týchto otázkach a prispeli k pozitívnej zmene.
- **Skúmanie identity a komunity:** AI umenie môže byť použité na skúmanie otázok identity, príslušnosti a komunity v digitálnej dobe. Tvorbou umeleckých diel, ktoré odrážajú rôznorodé skúsenosti a perspektívy, môže AI podporovať pocit spojenia a porozumenia medzi jednotlivcami a komunitami.
- **Zachovávanie kultúrneho dedičstva:** AI môže byť použitá na digitálnu rekonštrukciu a zachovanie kultúrnych artefaktov a tradícií, ktoré sú v ohrození zániku. Vytváraním interaktívnych a pohlcujúcich zážitkov môže AI pomôcť budúcim generáciám spojiť sa so svojím kultúrnym dedičstvom a oceniť jeho hodnotu.

Etické dôsledky a právne rámce

Rastúce využívanie AI v umení prináša dôležité etické a právne otázky.

Kľúčové etické obavy

- **Autorstvo a vlastníctvo:** Určenie toho, kto vlastní autorské práva na umenie vytvorené AI, je zložitý problém, pretože zahŕňa príspevky od AI algoritmu aj ľudského umelca alebo programátora.
- **Predsudky a diskriminácia:** AI algoritmy môžu reprodukovat' existujúce predsudky a stereotypy, ktoré sú prítomné v tréningových dátach, čo môže viesť k diskriminačným výsledkom v umení vytvorenom AI.
- **Zneužitie a manipulácia:** Umenie vytvorené AI môže byť použité na tvorbu deepfake videí a iných foriem dezinformácií, čo vyvoláva obavy o potenciálne škody a klamstvá.

Relevantné právne rámce

- **Autorské právo:** Vo väčšine jurisdikcií sú autorské práva priznané originálnym dielam vytvoreným ľuďmi. Použitelnosť autorského práva na umenie generované AI sa stále vyvíja a rôzne krajiny prijímajú odlišné prístupy.
- **Zákony o ochrane dát a súkromí:** Použitie osobných údajov na tréningovanie AI algoritmov vyvoláva obavy o súkromie a ochranu údajov. Je dôležité zabezpečiť, aby projekty AI umenia dodržiavali príslušné predpisy na ochranu údajov.
- **Zákony na ochranu spotrebiteľov:** Umenie generované AI, ktoré sa používa na komerčné účely, by malo spĺňať zákony na ochranu

spotrebiteľov, aby sa zabezpečilo, že spotrebiteľia nebudú klamaní alebo zavádzaní.

Riešenie etických a právnych výziev

- **Transparentnosť a zodpovednosť:** Je dôležité byť transparentný o používaní AI pri tvorbe umenia a zabezpečiť, aby boli AI algoritmy zodpovedné za svoje výstupy.
- **Rôznorodosť a inklúzia:** Mali by sa robiť snahy o to, aby boli AI algoritmy trénované na rôznorodých a reprezentatívnych dátach, aby sa predišlo predsudkom a diskriminácii.
- **Kritické myslenie a mediálna gramotnosť:** Je dôležité vzdelávať mladých ľudí o potenciálnom zneužití a manipulácii umenia vytvoreného AI a podporovať kritické myslenie a zručnosti mediálnej gramotnosti.

Integrácia umenia AI do vzdelávacích programov

AI umenie môže byť cenným nástrojom na podporu digitálnej gramotnosti, kreativity a adaptability medzi študentmi. Poskytuje príležitosti na praktické experimentovanie, kreatívne riešenie problémov a kritické zapojenie sa do technológií.

Stratégie na integráciu

- **Zavedenie nástrojov a platforiem AI umenia:** Oboznámte študentov s rôznymi nástrojmi a platformami AI umenia, ako sú DeepDream, Artbreeder a RunwayML. Zdôraznite ich funkcie, schopnosti a možné aplikácie v tvorbe umenia.

- **Zahrňte projekty AI umenia do hodín a aktivít:** Navrhните projekty, ktoré povzbudia študentov, aby experimentovali s nástrojmi a technikami AI umenia, skúmali rôzne štýly, generovali nápady a vytvárali originálne umelecké diela.
- **Podporujte inkluzívne a angažujúce vzdelávacie prostredie:** Vytvorte bezpečný a podporujúci priestor, kde sa študenti budú cítiť komfortne pri skúmaní AI umenia a vyjadrovaní svojej kreativity. Podporujte spoluprácu, spätnú väzbu medzi rovesníkmi a reflexiu umeleckého procesu.
- **Prepojte AI umenie s inými predmetmi a disciplínami:** Integrovať AI umenie do iných predmetov, ako sú dejepis, literatúra a veda, aby sa ukázali interdisciplinárne aplikácie a relevancia AI umenia.
- **Riešte etické a sociálne dôsledky:** Zapojte študentov do diskusií o etických a sociálnych dôsledkoch AI umenia, podporujúc kritické myslenie a zodpovedné používanie technológií.

Príklady projektov AI umenia vo vzdelávaní

- **Generovanie obrazov na základe textových popisov:** Študenti môžu použiť AI na vytváranie vizuálnych reprezentácií svojich nápadov a príbehov, čím zlepšia svoje komunikačné a rozprávačské schopnosti.
- **Skúmanie rôznych umeleckých štýlov pomocou AI:** Študenti môžu experimentovať s prenosom štýlu AI a aplikovať rôzne umelecké štýly na svoje vlastné obrazy alebo fotografie, čím si prehĺbia svoje chápanie dejín umenia a vizuálnej estetiky.
- **Tvorba interaktívnych AI umeleckých inštalácií:** Študenti môžu spolupracovať na navrhovaní a vytváraní interaktívnych AI umeleckých inštalácií, ktoré reagujú na vstupy divákov, čím podporia tímovú prácu, riešenie problémov a kreatívne vyjadrenie.

- **Použitie AI na analýzu a interpretáciu umeleckých diel:** Študenti môžu použiť AI na analýzu kompozície, farebnej palety a ďalších vizuálnych prvkov umeleckých diel, čím prehĺbia svoje porozumenie umeleckých techník a štýlov.

Integráciou AI umenia do vzdelávacích osnov môžu učitelia posilniť študentov, aby prijali technológie, uvoľnili svoju kreativitu a rozvíjali dôležité zručnosti pre 21. storočie.

Obrázok 9- Praktické prístupy k integrácii umenia umelej inteligencie do vzdelávania
(Zdroj: vlastná konceptualizácia na základe rôznych zdrojov)

Využitie umeleckého dizajnu AI na podporu inovatívneho myslenia a flexibility

Dizajn umenia vytvoreného umelou inteligenciou môže byť silným katalyzátorom na podporu inovatívneho myslenia a flexibility u mladých ľudí. Povzbudzovaním k experimentovaniu, skúmaniu a kreatívnemu riešeniu problémov môže AI umenie pomôcť mladým ľuďom rozvíjať zručnosti, ktoré potrebujú na orientáciu v neustále sa meniacom svete.

Praktické aplikácie a cvičenia

- **Otvorené AI umelecké projekty:** Povzbudzte študentov, aby používali AI nástroje na tvorbu umenia, ktoré vyjadruje ich jedinečné perspektívy a nápady, čím podporíte ich kreativitu a sebavyjadrenie.
- **Kolaboratívne AI umelecké projekty:** Podporujte tímovú prácu a komunikačné zručnosti tým, že necháte študentov spolupracovať na tvorbe umeleckých diel generovaných AI, čím podporíte spoluprácu a spoločné kreatívne zážitky.
- **Výzvy AI umenia:** Vyzvite študentov, aby používali AI na riešenie kreatívnych problémov alebo na riešenie sociálnych otázok, čím ich povzbudíte k kritickému mysleniu a aplikácii svojich zručností zmysluplnými spôsobmi.
- **Kritiky AI umenia:** Povzbudzte študentov, aby analyzovali a hodnotili umenie generované AI, čím rozvinú svoje kritické myslenie a

komunikačné zručnosti a získajú hlbšie pochopenie umeleckého vyjadrenia.

- **AI umelecké workshopy:** Poskytnite študentom príležitosti učiť sa od odborníkov a skúmať pokročilé techniky AI umenia, čím rozšírite ich vedomosti a zručnosti v tomto rýchlo sa rozvíjajúcom odvetví.

Budúce trendy a inovácie v oblasti umeleckého dizajnu s umelou inteligenciou

Oblasť umeleckého dizajnu s umelou inteligenciou sa rýchlo vyvíja a neustále sa objavujú nové technológie a trendy. Tieto pokroky majú potenciál ešte viac zmeniť svet umenia a otvoriť nové možnosti umeleckého vyjadrenia a kreativity.

Novovznikajúce technológie

- **Pokročilé generatívne modely:** Vývoj sofistikovanejších generatívnych modelov, ako sú StyleGAN3 a DALL-E 2, umožní tvorbu ešte realistickejšieho, rozmanitejšieho a lepšie ovládateľného umenia generovaného AI. Tieto modely budú schopné generovať obrazy a videá s nevídanou úrovňou detailov a realizmu, čím sa stierajú hranice medzi realitou a fikciou.
- **Multimodálne AI:** AI systémy, ktoré dokážu spracovať a generovať viacero typov médií, ako sú texty, obrázky a zvuk, umožnia nové formy umeleckého vyjadrenia a spolupráce. Predstavte si umelecké diela generované AI, ktoré reagujú na hovorené alebo písané podnety, čím vytvárajú dynamické a interaktívne zážitky.

- **Mozgové počítačové rozhrania (BCIs):** BCIs, ktoré umožňujú priamu komunikáciu medzi mozgom a počítačom, by mohli umelcom umožniť tvoriť umenie priamo z ich myšlienok a emócií. To by mohlo viesť k novej ére hlboko osobných a expresívnych umeleckých foriem.
- **Decentralizovaná AI a blockchain:** Využitie decentralizovaných AI a blockchainových technológií by mohlo vytvoriť nové príležitosti pre umelcov na spoluprácu a zdieľanie svojej práce bezpečným a transparentným spôsobom. Taktiež by to mohlo umožniť nové modely vlastníctva a distribúcie umenia.

Trendy a ich dopad

- **Zvýšená prístupnosť a demokratizácia tvorby umenia:** AI nástroje a platformy sa stanú prístupnejšími a používateľsky prívetivejšími, čím umožnia širšiemu okruhu ľudí tvoriť a zdieľať svoje umenie. To by mohlo viesť k demokratizácii umeleckého sveta, kde by bolo zastúpené viac rôznorodých hlasov a perspektív.
- **Nové formy umeleckého vyjadrenia a spolupráce:** AI umožní umelcom skúmať nové médiá, štýly a spôsoby spolupráce, čo povedie k vzniku inovatívnych a hybridných umeleckých foriem, ktoré spochybňujú tradičné hranice.
- **Zvýšené zapojenie a interakcia publika:** Interaktívne inštalácie a zážitky vo virtuálnej realite poháňané AI ponúknu nové spôsoby, ako môže publikum interagovať s umeleckým procesom, čím sa vytvoria viac pohlcujúce a personalizované zážitky.
- **Etické a právne výzvy:** Ako sa AI bude stále viac integrovať do umeleckého sveta, vzniknú nové etické a právne otázky týkajúce sa

autorstva, vlastníctva a potenciálneho zneužitia. Tieto výzvy bude potrebné riešiť, aby sa zabezpečil zodpovedný a udržateľný rozvoj AI umenia.

Príprava na budúcnosť

Tým, že sa budú mladí pracovníci informovať o týchto nových technológiách a trendoch, môžu vybaviť seba aj svojich študentov vedomosťami a zručnosťami potrebnými na orientáciu v meniacej sa krajine AI umenia. To zahŕňa:

- **Podporu experimentovania a skúmania:** Poskytnite mladým ľuďom príležitosti experimentovať s rôznymi nástrojmi a technikami AI umenia, podporujúc ich kreativitu a inováciu.
- **Podporu kritického myslenia a etického povedomia:** Zapojte mladých ľudí do diskusií o etických a sociálnych dôsledkoch AI umenia, povzbudzujúc ich, aby kriticky premýšľali o jeho dopade na spoločnosť.
- **Podporu spolupráce a interdisciplinárneho vzdelávania:** Povzbudzujte mladých ľudí, aby spolupracovali s ostatnými z rôznych oblastí a disciplín, čím podporíte ducha inovácie a kreativity.

Záver

V tomto module sme preskúmali fascinujúci svet dizajnu umenia vytvoreného umelou inteligenciou, od jeho základných princípov až po jeho potenciál formovať budúcnosť umeleckého vyjadrenia. Skúmali sme kolaboratívny vzťah medzi ľuďmi a AI, kultúrne a sociálne implikácie umenia generovaného AI a etické a právne otázky súvisiace s jeho používaním. Pochopením týchto konceptov a prijatím možností AI umenia môžu mladí pracovníci posilniť

mladých ľudí, aby sa stali aktívnymi účastníkmi digitálnej éry, využívajúc svoju kreativitu a adaptabilitu na zvládnutie výziev a príležitostí, ktoré pred nimi ležia.

Ďalšie zdroje

- [Ďalší Rembrandt](#)
- [Umelec v stroji](#)
- [Umelá inteligencia: Príručka pre mysliacich ľudí](#)
- [AI Umelci](#)
- [Artbreeder](#)

Digitálne rozprávanie príbehov

Čo je digitálne rozprávanie príbehov

Význam digitálneho rozprávania príbehov

Tento modul je navrhnutý špeciálne pre pracovníkov s mládežou a zameriava sa na silu digitálneho rozprávania príbehov na zlepšenie adaptačných zručností mladých ľudí vo veku 16-24 rokov. V dnešnom rýchlo sa meniacom svete je schopnosť prispôbiť sa novým situáciám, prostrediam a technológiám kľúčová pre osobný aj profesionálny úspech. Prostredníctvom digitálneho rozprávania príbehov tento modul pomáha pracovníkom s mládežou poskytnúť nástroje na vedenie mladých ľudí pri orientácii a rozvoji v rôznych a dynamických prostrediach.

Digitálne rozprávanie príbehov, definované ako prax používania digitálnych nástrojov na rozprávanie príbehov, kombinuje umenie rozprávania s modernými digitálnymi nástrojmi, čo umožňuje mladým ľuďom kreatívne vyjadrovať svoje skúsenosti, nápady a perspektívy. Integráciou multimedialných prvkov, ako sú video, zvuk, obrázky a text, môžu mladí ľudia vytvárať príbehy, ktoré rezonujú s ich rovesníkmi a širším publikom. Tento modul preskúma rôzne techniky a platformy pre digitálne rozprávanie príbehov a poskytne praktické návody, ako pomôcť mladým ľuďom vytvárať pôsobivé príbehy.

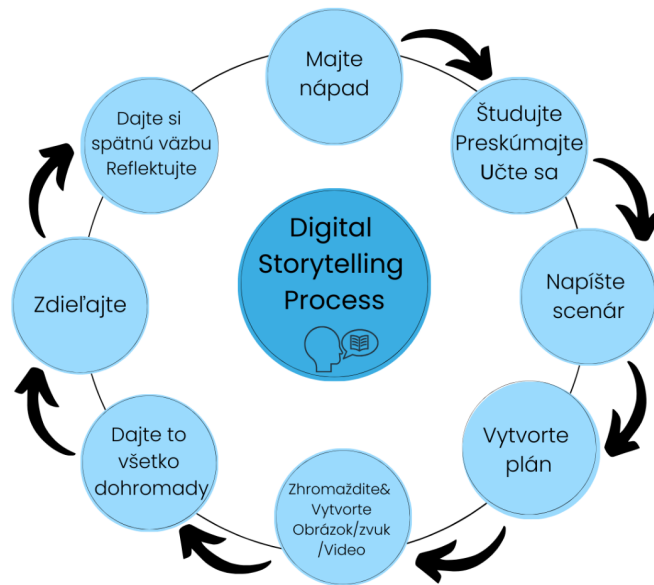
Rozprávanie príbehov je vo svojej podstate základnou ľudskou skúsenosťou. Je to spôsob, akým chápeme svet, zdieľame vedomosti a spájame sa s ostatnými. Význam rozprávania príbehov v práci s mládežou spočíva v jeho schopnosti podporovať empatiu, porozumenie a pocit spolupatričnosti. Mnoho vedeckých výskumov bolo vykonaných v súvislosti s účinkami rozprávania príbehov na funkcie mozgu. Príbehy dokážu angažovať náš mozog

spôsobom, ktorý vyvoláva emocionálne reakcie, často vedúce k uvoľňovaniu rôznych neurotransmiterov, vrátane dopamínu, ktorý pomáha zlepšiť sústredenie, motiváciu a pamäť. V tomto ohľade je zrejmé, ako funguje neurálna synchronizácia, pretože sa týka synchronizácie medzi mozgom rozprávača a jeho poslucháča, čím vytvára pocit, že niečo zdieľajú. Okrem toho rozprávanie príbehov aktivuje rôzne časti mozgu, vrátane senzorickej kôry, ktorá spracováva zvuky, obrazy a chute, a čelnej kôry, ktorá sa podieľa na rozhodovaní a emocionálnych reakciách. Táto mozgová aktivácia vysvetľuje, prečo je rozprávanie príbehov také efektívne v práci s mládežou: nielenže prenáša informácie, ale tiež vyvoláva emócie a stimuluje kritické myslenie.

Modul začína definíciou samotného rozprávania príbehov a jeho digitálnej formy. Následne sa zaoberá dôležitosťou a prínosmi digitálneho rozprávania príbehov, vrátane jeho vzdelávacích a praktických aplikácií v neformálnych vzdelávacích prostrediach. Ďalej predstavíme prvky efektívnych digitálnych príbehov, naratívne techniky a formáty rozprávania.

Na konci tohto modulu vysvetlíme, ako využiť digitálne rozprávanie príbehov na zlepšenie kreativity, digitálnej gramotnosti a komunikačných zručností medzi mládežou. Dúfame, že týmto spôsobom budú pracovníci s mládežou vybavení praktickými znalosťami a nástrojmi na pomoc mladým ľuďom pri vytváraní presvedčivých digitálnych príbehov, ktoré odrážajú ich skúsenosti a podporujú sociálnu zmenu.

Proces digitálneho rozprávania príbehov

Obrázok 10- Proces digitálneho rozprávania príbehov (Zdroj: vlastná konceptualizácia na základe rôznych zdrojov)

Proces digitálneho rozprávania príbehov na obrázku ukazuje jasný spôsob, ako vytvoriť zaujímavé a zmysluplné digitálne príbehy. To môže pomôcť mladým ľuďom učiť sa a rásť spojením kreativity s digitálnymi zručnosťami. Tu je krátky pohľad na jednotlivé kroky procesu:

1. **Prísť s nápadom:** Táto počiatočná fáza zahŕňa brainstorming a výber pútavého príbehu, ktorý je zmysluplný a zaujímavý. Nápad by mal byť relevantný pre cieľové publikum a účel rozprávacieho projektu.
2. **Výskum, objavovanie, učenie:** Po výbere nápadu je ďalším krokom zhromaždenie informácií a vykonanie výskumu na prehĺbenie porozumenia témy. Toto zahŕňa skúmanie rôznych perspektív a učenie sa viac o danej problematike, aby príbeh získal hĺbku a autenticnosť.
3. **Napísanie scenára:** V tejto fáze sa zhromaždené informácie usporiadajú do koherentného naratívu. Písanie scenára zahŕňa

organizovanie myšlienok, definovanie dejovej línie a tvorbu dialógov alebo narácie, ktorá sa bude používať v digitálnom príbehu.

4. **Storyboard/Plánovanie:** Storyboarding zahŕňa vytváranie vizuálneho plánu pre digitálny príbeh. Tento krok zahŕňa náčrty scén, rozhodovanie o slede udalostí a plánovanie vizuálnych a zvukových prvkov, ktoré budú dopĺňať scenár.
5. **Zhromaždenie/vytvorenie obrázkov/zvuku/video:** Tu sa zhromažďujú alebo vytvárajú potrebné multimediálne prvky. To môže zahŕňať fotografovanie, nahrávanie videí, tvorbu animácií a získavanie zvukových súborov, ktoré budú integrované do digitálneho príbehu.
6. **Spojenie všetkého dohromady:** Tento krok zahŕňa zostavenie všetkých prvkov – scenár, obrázky, zvuk a video – do súvislého digitálneho príbehu. To sa dá dosiahnuť pomocou softvéru na úpravu videí alebo nástrojov na digitálne rozprávanie príbehov na vytvorenie konečného produktu.
7. **Zdieľanie:** Po dokončení digitálneho príbehu je čas zdieľať ho s cieľovým publikom. Môže to byť prostredníctvom sociálnych médií, webových stránok, prezentácií alebo iných platforiem, kde publikum môže príbeh sledovať a hodnotiť.
8. **Spätná väzba a reflexia:** Záverečným krokom je zhromaždenie spätnej väzby od publika a reflexia nad procesom rozprávania príbehov. Táto reflexia pomáha pochopiť dopad príbehu, identifikovať oblasti na zlepšenie a plánovať budúce projekty rozprávania príbehov.

Význam digitálneho rozprávania príbehov

Význam digitálneho rozprávania príbehov v oblasti rozvoja a vzdelávania mládeže nemožno preceňovať. Môže slúžiť ako silné médium pre:

- **Koncepcia porozumenia:** Mládež môže využívať digitálne rozprávanie príbehov na pochopenie svojich vzdelávacích skúseností, reflektovať nad nimi a vyjadrovať, čo sa naučili.
- **Vysvetľovanie skúseností:** Zdieľaním vlastných príbehov môžu mladí ľudia komunikovať svoje jedinečné perspektívy a skúsenosti, čím podporujú empatiu a vzájomné porozumenie.
- **Podpora diskusie:** Digitálne príbehy môžu podnietiť zmysluplné diskusie, ktoré zapoja mladých ľudí do kritického myslenia a zložitých tém.
- **Predstavovanie nového obsahu a nápadov:** Digitálne rozprávanie príbehov prináša nový obsah a komplexné myšlienky atraktívnym spôsobom, čím ich robí prístupnejšími a zrozumiteľnejšími.
- **Podpora kreativity:** Má potenciál podporovať imaginatívne myslenie a experimentovanie s multimediálnymi prvkami, čo zlepšuje schopnosti inovatívneho riešenia problémov.
- **Zvyšovanie digitálnej gramotnosti:** Mládež sa stáva zdatnou v používaní rôznych digitálnych nástrojov a technológií, čím sa pripravuje na digitálne požiadavky dnešného sveta.

Ciele vzdelávania

Pri hlbšej analýze tohto modulu je naozaj dôležité načrtnúť ciele učenia, ktoré budú viesť našu cestu. Cieľom týchto cieľov je poskytnúť účastníkom nástroje a know-how, ktoré potrebujú na to, aby mohli naplno využívať digitálne rozprávanie príbehov.

Pochopenie cieľov vzdelávania je kľúčové, pretože ponúkajú jasný obraz o tom, čo sa ľudia môžu naučiť, kým modul dokončia. Okrem toho zabezpečujú, že program je užitočný, má význam a zodpovedá tomu, čo chceme dosiahnuť pri pomoci mladým ľuďom rásť a učiť sa.

Porozumenie digitálnemu rozprávaniu príbehov	Skúmanie vzdelávacích výhod	Porozumenie prvkom efektívnych digitálnych príbehov	Zavedenie naratívnych techník a formátov rozprávania	Ovládnutie zapojenia publika a dopadu príbehu
Definovanie digitálneho rozprávania príbehov a jeho kľúčových zložiek.	Identifikovanie vzdelávacích výhod digitálneho rozprávania príbehov pri zlepšovaní kreativity a digitálnej gramotnosti.	Objavovanie základných princípov zápletky, postáv, prostredia a štruktúry v digitálnom rozprávaní príbehov.	Skúmanie a aplikácia rôznych formátov rozprávania príbehov a naratívnych techník.	Naučenie sa a implementácia stratégií na zapojenie rôznorodého publika prostredníctvom digitálneho rozprávania príbehov.
Analýza toho, ako digitálne technológie transformovali tradičné praktiky rozprávania príbehov.	Ukážka, ako môže digitálne rozprávanie príbehov podporiť komunikačné zručnosti medzi mládežou.	Rozvoj schopnosti vytvárať pôsobivé digitálne príbehy pomocou multimediálnych prvkov.	Pochopenie silných stránok a obmedzení formátov rozprávania príbehov.	Prispôbenie digitálnych naratívov na riešenie konkrétnych sociálnych kontextov a podpora kultúrneho povedomia.
Preskúmanie evolúcie rozprávania príbehov v digitálnej ére a jej dopadu na prácu s mládežou.	Aplikácia techník digitálneho rozprávania príbehov v neformálnom vzdelávaní na podporu rozvoja mládeže.	Uplatnenie kľúčových princípov štruktúry naratívu.	Hodnotenie efektívnosti rôznych techník rozprávania príbehov na zapojenie mládežníckeho publika.	Využitie digitálneho rozprávania príbehov na podporu sociálnych zmien a riešenie relevantných problémov.

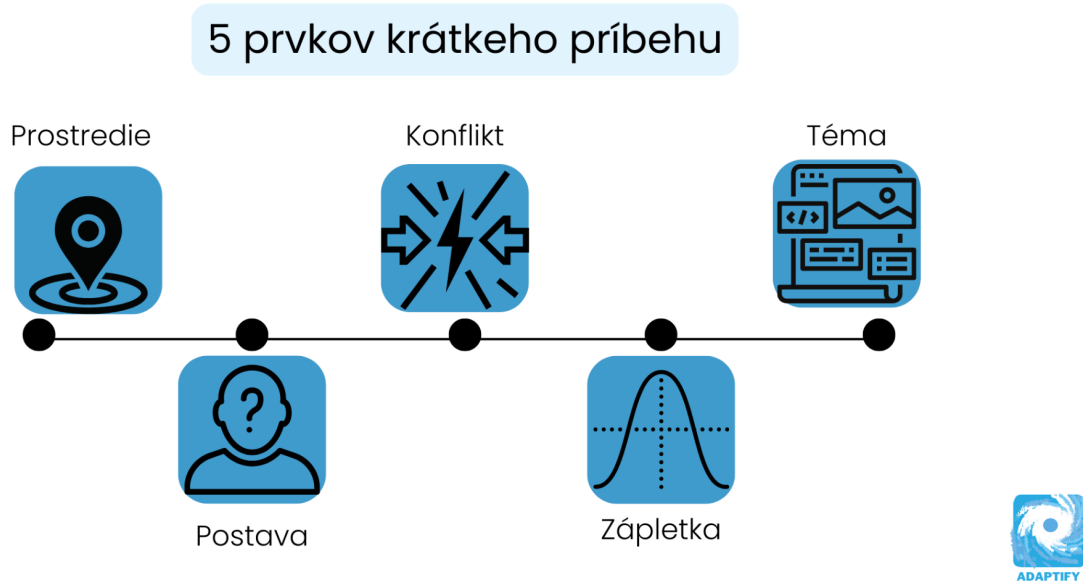
Tabuľka 7: Ciele vzdelávania (Zdroj: vlastná koncepcia z rôznych zdrojov)

Digitálne rozprávanie príbehov pre rozvoj mládeže

Digitálne rozprávanie príbehov pomáha mladým ľuďom stať sa prispôsobivejšími a sebavedomejšími. Pracovníci s mládežou môžu využívať moderné digitálne nástroje s rozprávaním príbehov, aby pomohli mladým ľuďom tvorivým spôsobom vyjadriť svoje skúsenosti, nápady a názory. Tento

hlavný modul sa zameriava na päť kľúčových vzdelávacích cieľov, ktoré sme už načrtli. V úvode sme už hovorili o tom, čo je digitálne rozprávanie príbehov a prečo je pre vzdelávanie prospešné. Teraz sa bližšie pozrieme na ďalšie dôležité ciele: pochopíme časti digitálnych príbehov, pozrieme sa na rôzne spôsoby rozprávania príbehov a naučíme sa, ako zaujať a ovplyvniť publikum.

Pochopenie prvkov efektívnych digitálnych príbehov

Obrázok 10 - 5 prvkov poviedky (Zdroj: vlastná koncepcia na základe rôznych zdrojov)

Digitálne rozprávanie príbehov, ako už bolo spomenuté, kombinuje tradičné prvky rozprávania s digitálnymi multimédiami na vytvorenie pútavých naratívov. Pochopenie základných prvkov efektívnych digitálnych príbehov — zápletky, postáv, prostredia a štruktúry — je kľúčové pre tvorbu pôsobivých príbehov.

- Prostredie sa vzťahuje na čas a miesto, kde sa príbeh odohráva. Poskytuje kontext a pomáha publiku ponoriť sa do sveta príbehu. Živé a dobre opísané prostredie môže zvýšiť emocionálny dopad naratívu.
- Postavy sú jednotlivci, ktorí vedú príbeh. Musia byť dobre vyvinuté, ľahko sa s nimi stotožniť a schopné vyvolať emocionálne reakcie u publika. Postavami môžu byť skutoční ľudia, fiktívne výtvory alebo dokonca neživé objekty, ktoré sú personifikované na rozprávanie príbehu.
- Zápleтка je sled udalostí, ktoré tvoria príbeh. Zahŕňa začiatok, stred a koniec, často štruktúrované okolo konfliktu a jeho riešenia. Efektívna zápleтка udržuje publikum zapojené a poskytuje jasný naratívny oblúk.
- Štruktúra digitálneho príbehu zahŕňa spôsob, akým je organizovaný a prezentovaný, čo výrazne ovplyvňuje zážitok a interpretáciu publika.

Bežné štruktúry sú:

- o Lineárna: Priama, chronologická postupnosť udalostí.
 - o Nelineárna: Udalosti sú prezentované mimo poriadku, často skáčuc späť a dopredu v čase.
 - o Epizodická: Príbeh je rozdelený na samostatné, ale prepojené segmenty, ktoré prispievajú k celkovému naratívu.
 - o Interaktívna: Publikum môže ovplyvniť smerovanie príbehu prostredníctvom svojich volieb, čo vedie k viacerým možným výsledkom.
- Výber štruktúry ovplyvňuje, ako publikum príbeh zažije a interpretuje.

Pochopenie týchto prvkov je dôležité, pretože umožňuje zvýšiť kvalitu príbehu, podporiť autentické vyjadrenie a zlepšiť zapojenie publika. Tieto znalosti vám pomôžu viesť mladých ľudí k vytváraniu presvedčivých digitálnych príbehov, ktoré jasne sprostredkujú ich zážitky a emócie.

Zavedenie naratívnych techník

Pracovníci s mládežou majú fantastickú príležitosť poskytnúť mladým ľuďom nástroje, ktoré potrebujú na vytváranie pôsobivých digitálnych príbehov. Tým, že ich oboznámia s rôznymi rozprávačskými technikami, môžu výrazne zvýšiť hĺbku a pútavosť svojich príbehov. Tieto techniky nielenže upútajú pozornosť čitateľa, ale tiež pridávajú vrstvy zložitosti a emocionálnej rezonancie, vďaka čomu sú príbehy presvedčivejšie a zapamätateľnejšie. Povzbudzovanie mladých ľudí k skúmaniu a uplatňovaniu týchto metód im môže pomôcť vytvárať bohatšie a diferencovanejšie príbehy, ktoré skutočne rezonujú s ich publikom. Tu si môžete pozrieť niekoľko z nich:

Rozprávanie v prvej osobe

Príbeh je rozprávaný z pohľadu postavy, ktorá používa „ja“ alebo „my“.

Dopad:

- **Hĺbka a intimita:** Poskytuje priamy náhľad do myšlienok, pocitov a motivácií rozprávača, čím sa vytvára hlboké prepojenie medzi čitateľom a postavou.
- **Subjektivita:** Ponúka subjektívny pohľad na udalosti, čo môže vytvoriť osobnejší a potenciálne nespoľahlivý príbeh, pridávajúc vrstvy zložitosti a napätia.
- **Hlas a štýl:** Umožňuje výrazný naratívny hlas, ktorý môže zlepšiť vývoj postavy a oživiť príbeh jedinečným spôsobom.

Retrospektíva (Flashbacky)

Scény z minulosti sú vložené do aktuálneho príbehu, aby poskytli kontext alebo pozadie.

Dopad:

- **Kontext a pozadie:** Odhaľuje dôležité informácie z pozadia a pomáha vysvetliť motivácie alebo konflikty postáv.
- **Hĺbka postavy:** Poskytuje náhľad do minulých skúseností, ktoré formujú správanie a rozhodnutia postavy v súčasnosti.
- **Napätie a zapojenie:** Môže vytvoriť napätie postupným odhaľovaním kľúčových informácií a pridávaním vrstiev do príbehu.

Predtucha (Foreshadowing)

Náznaky alebo indície o udalostiach, ktoré sa neskôr stanú v príbehu.

Dopad:

- **Napätie a očakávanie:** Buduje napätie a udržiava čitateľov zapojených tým, že ich robí zvedavými a plnými očakávaní toho, čo sa stane.

Predstavenie formátov rozprávania

Digitálne rozprávanie príbehov možno prezentovať v rôznych formátoch, pričom každý z nich ponúka jedinečné spôsoby, ako zaujať publikum. Tu je rozdelenie základných kategórií a to, čo každá z nich prináša do rozprávania príbehov:

Zvukové formáty

- Zvukové formáty zapájajú poslucháčov prostredníctvom sily hovoreného slova. Umožňujú hlboké, osobné spojenie, pretože publikum môže počuť emócie v hlase rozprávača. Tieto formáty sú prenosné a pohodlné, vďaka čomu sú dostupné na multitasking alebo počúvanie na cestách.
- Príklady: Podcasty, Audioknihy, Rozhlasové hry

Vizuálne formáty

- Vizuálne formáty kombinujú obrazy, video a zvuk, čím vytvárajú pohlcujuce zážitky z rozprávania. Zapájajú viacero zmyslov, vďaka čomu sú príbehy živšie a zapamätateľnejšie. Tieto formáty sú obzvlášť účinné na udržanie pozornosti publika prostredníctvom dynamického vizuálneho obsahu.
- Príklady: Videá, Interaktívne webové stránky, Zážitky vo virtuálnej realite (VR)

Písomné formáty

- Písomné formáty poskytujú podrobné a hĺbkové rozprávanie príbehov. Sú vynikajúce na prenášanie komplexných myšlienok a naratívov, ktoré si vyžadujú reflexiu a analýzu. Tieto formáty umožňujú čitateľom zapájať sa vlastným tempom a opakovane sa vracieť k obsahu podľa potreby.
- Príklady: Blogy, Príbehy na sociálnych sieťach, E-knihy

Hybridné formáty

- Hybridné formáty kombinujú viacero typov médií a vytvárajú multifunkčné zážitky z rozprávania príbehov. Ponúkajú interaktivitu a účasť publika, vďaka čomu sú príbehy pútavejšie a personalizovanejšie. Tieto formáty využívajú silné stránky každého média na obohatenie celkového naratívu.
- Príklady: Transmediálne rozprávanie príbehov, Interaktívne aplikácie na rozprávanie príbehov, Zážitky v rozšírenej realite (AR)

Obrázok 11- Obrázok vytvorený umelou inteligenciou (zdroj: AI)

Zvládnutie zapojenia publika a vplyvu príbehu

Zapojenie publika a dopad príbehu sú kľúčové pre to, aby digitálne príbehy rezonovali so svojimi divákmi. Techniky na zachytenie a udržanie záujmu publika zahŕňajú interaktívne prvky, emocionálne apely a obsah, s ktorým sa môžu diváci stotožniť.

- Techniky zapojenia zahŕňajú použitie interaktívnych prvkov, ako sú klikateľné odkazy, ankety a mechanizmy spätnej väzby od divákov. Osobné príbehy, humor a otvorené závery (cliffhangers) môžu tiež udržať publikum zapojené.
- Dopad príbehu sa určuje jeho schopnosťou vyvolať emócie, vyprovokovať k zamysleniu a inšpirovať k činom. Príbehy, ktoré sa venujú univerzálnym témam a spoločenským otázkam, majú tendenciu mať väčší vplyv.

Pre účely tohto modulu je dôležité učiť mladých ľudí, ako efektívne zapojiť svoje publikum a vytvárať príbehy s veľkým dopadom. Tieto vedomosti pomôžu mladým ľuďom silne komunikovať svoje posolstvá, obhajovať to, v čo veria, a prepojiť sa so svojimi komunitami na hlbšej úrovni.

Odporúčané nástroje a aplikácie pre digitálne rozprávanie príbehov

Aby pracovníci s mládežou mali k dispozícii správne nástroje na uľahčenie digitálneho rozprávania príbehov, v tejto časti predstavíme niekoľko odporúčaných digitálnych nástrojov, aplikácií a programov. Tieto zdroje boli vybrané pre ich jednoduché používanie, funkčnosť a schopnosť zlepšiť proces rozprávania príbehov.

Adobe Spark

Adobe Spark je užívateľsky prívetivá platforma, ktorá umožňuje používateľom vytvárať vizuálne pútavé príbehy kombinovaním textu, obrázkov a videa. Je obzvlášť užitočná pre pracovníkov s mládežou, ktorí nemajú rozsiahle skúsenosti s dizajnom.

- Výhody:
 - Intuitívne rozhranie, ktoré sa ľahko učí, aj pre začiatočníkov.
 - Poskytuje širokú škálu šablón a dizajnových prvkov.
 - Bezproblémová integrácia s inými Adobe produktmi pre pokročilú funkcionality.
- Nevýhody:
 - Obmedzené možnosti prispôsobenia v porovnaní s pokročilejšími nástrojmi na dizajn.
 - Vyžaduje Adobe predplatné pre plný prístup ku všetkým funkciám.

Canva

Canva je všestranný nástroj na grafický dizajn, ktorý umožňuje používateľom vytvárať rôzne digitálne obsahy, vrátane príspevkov na sociálne siete, prezentácií a vizuálov na rozprávanie príbehov.

- Výhody:

- Rozsiahla knižnica šablón, obrázkov a fontov.
- Kolaboratívne funkcie umožňujú viacerým používateľom pracovať na projekte súčasne.
- Dostupná bezplatná verzia s veľkým množstvom dizajnových nástrojov.
- Nevýhody:
 - Pokročilí používatelia môžu zistiť, že chýba niektoré funkcie, ktoré ponúka profesionálny dizajnový softvér.

WeVideo

WeVideo je online platforma na úpravu videa, ktorá je ideálna na vytváranie digitálnych príbehov založených hlavne na videu. Ponúka cloudovú úpravu, vďaka čomu je dostupná z akéhokoľvek zariadenia s prístupom na internet.

- Výhody:
 - Cloudová platforma umožňuje jednoduchý prístup a spoluprácu z rôznych zariadení.
 - Užívateľsky prívetivé rozhranie vhodné pre začiatočníkov.
 - Poskytuje širokú škálu nástrojov na úpravu vrátane prechodov, efektov a úpravy zvuku.
- Nevýhody:
 - Bezplatná verzia obsahuje vodotlače na videách a obmedzenia úložiska a kvality exportu.
 - Pokročilí používatelia môžu zistiť, že možnosti úpravy sú trochu základné v porovnaní s desktopovým softvérom.

Storybird

Storybird je jedinečná platforma, ktorá umožňuje používateľom vytvárať príbehy inšpirované umením. Je primárne zameraná na mladšie publikum a môže byť skvelým nástrojom na vzdelávacie účely.

- Výhody:
 - Zameriava sa na vytváranie vizuálne príťažlivých a príbehov plných naratívov.
 - Ideálna na zapojenie mladšieho publika do rozprávania príbehov.
 - Poskytuje platformu založenú na komunite pre zdieľanie a objavovanie príbehov.
- Nevýhody:
 - Obmedzená na používanie už existujúceho umenia dostupného na platforme.
 - Menšia flexibilita v oblasti integrácie multimédií v porovnaní s inými nástrojmi.

Powtoon

Powtoon je softvér na vytváranie animovaných prezentácií, ktorý umožňuje používateľom vytvárať pútavé a animované digitálne príbehy. Je obzvlášť efektívny pri tvorbe obsahu, ktorý je informatívny a zábavný.

- Výhody:
 - Ponúka širokú škálu animačných nástrojov a postáv.
 - Jednoduché vytvorenie profesionálne vyzerajúcich animovaných videí bez pokročilých technických zručností.
 - Dostupná bezplatná verzia so základnými funkciami.
- Nevýhody:
 - Bezplatná verzia obsahuje vodotlače a obmedzené možnosti exportu.

- Animácie nemusia byť dostatočne pokročilé pre veľmi detailné alebo komplexné projekty.

Prípadová štúdia 4: „Projekt CONTINUE“

Projekt CONTINUE je účinná iniciatíva, ktorej cieľom je posilniť postavenie marginalizovanej mládeže pomocou digitálneho rozprávania príbehov. Vytváraním digitálnych príbehov sú účastníci podnecovaní k tomu, aby sa hlboko zamysleli nad svojimi osobnými cestami, prezentovali svoje úvahy v rôznych formátoch a vytvárali prepojenia medzi svojou minulosťou, prítomnosťou a budúcnosťou. Tento prístup nielenže zlepšuje ich rozprávačské zručnosti, ale pomáha im aj rozvíjať kritické myslenie a kreativitu.

Digitálne rozprávanie príbehov v tomto projekte slúži ako nástroj na reflexiu a umožňuje mladým ľuďom používať text, obrázky, zvuk a video na sprostredkovanie svojich rozprávání. Tento expanzívny, multimedialný prístup je obzvlášť účinný v rámci projektového vyučovania zameraného na technológie, pretože umožňuje účastníkom zapojiť sa do práce s modernými digitálnymi nástrojmi a platformami. Prostredníctvom tohto procesu sa učia prispôbovať svoje príbehy rôznym formátom a publiku, čím sa zvyšuje ich flexibilita a kreativita.

Obrázok 12 Prípadová štúdia 4: Projekt Voices of Youth (Zdroj:

<https://www.voicesofyouth.org/>)

Prípadová štúdia 5: Projekt „Hlasy mladých“

Projekt „Hlasy mladých“ je inšpiratívna iniciatíva, ktorá umožňuje mladým ľuďom vytvárať digitálne príbehy o ich osobných a komunitných skúsenostiach. Cieľom tohto projektu je dať hlas mladým ľuďom, povzbudiť ich, aby sa podelili o svoje jedinečné perspektívy a podporili hlbšie porozumenie medzi svojimi rovesníkmi a širšou komunitou. Využívaním digitálneho rozprávania príbehov projekt nielen posilňuje tvorivé vyjadrovanie, ale buduje aj základné zručnosti v oblasti adaptability a odolnosti.

Jedným z pozoruhodných príkladov z projektu „Hlasy mladých“ je príbeh Marie o jej skúsenostiach s prisťahovaním do novej krajiny. Maria vytvorila presvedčivý príbeh, v ktorom podrobne opísala svoju cestu z rodnej krajiny, prispôbenie sa novej kultúre a prekonávanie výziev spojených s novými začiatkami. Jej príbeh obsahuje dobre štruktúrovanú zápletku, živé postavy a podrobné prostredie, ktoré pomáha publiku spojiť sa s jej skúsenosťami na osobnej úrovni.

Obrázok 13 - Prípadová štúdia 5: Projekt Pokračovanie (Zdroj:

<https://www.continue.community/>)

Záver

Digitálne rozprávanie príbehov spája tradičné naratívne techniky s modernými digitálnymi médiami, aby vytvorilo pútavé, angažujúce a pôsobivé príbehy. Tento modul definoval digitálne rozprávanie príbehov, preskúmal jeho vzdelávacie výhody, základné prvky, naratívne techniky, formáty rozprávania a stratégie na zvládnutie zapojenia publika a maximalizáciu dopadu príbehu.

Pochopením základných prvkov, ako sú zápleтка, postavy, prostredie a štruktúra, môžu účastníci vytvárať pútavé príbehy. Techniky ako rozprávanie v prvej osobe a retrospektíva pridávajú hĺbku, zatiaľ čo digitálne formáty ako videá, podcasty a virtuálna realita ponúkajú jedinečné prezentačné metódy. Efektívne zapojenie publika a dopad rozprávania na riešenie rôznych tém a

problémov ukazujú, ako môže digitálne rozprávanie príbehov inšpirovať k zamysleniu, vyvolať emócie a podnietiť akciu, čím podporuje kreativitu, digitálnu gramotnosť a komunikačné zručnosti.

Skutočné prípadové štúdie, ktoré sme preskúmali – projekt "Voices of Youth" a projekt "CONTINUE" – ukazujú silu digitálneho rozprávania príbehov pri podpore angažovanosti mládeže, presadzovaní spoločenských zmien a podpore osobného rozvoja. Tieto projekty ukazujú, ako môže digitálne rozprávanie príbehov posilniť mladých ľudí, aby vyjadrili svoje skúsenosti a názory, rozvíjali kritické myslenie a tvorivé zručnosti a prepojili sa so svojimi komunitami na hlbšej úrovni.

S ohľadom na budúcnosť sa digitálne rozprávanie príbehov v práci s mládežou pravdepodobne vyvinie s príchodom nových technológií, ako je rozšírená realita (AR), umelá inteligencia (AI) a interaktívne platformy na rozprávanie príbehov. Tieto pokroky ponúknu nové spôsoby, ako sa mladí ľudia môžu zapojiť do príbehov, čím sa stanú viac pohlcujúcimi a personalizovanými. Digitálne rozprávanie príbehov zostane cenným zdrojom pre pracovníkov s mládežou, ktorí vedú mladých ľudí k tvorivému vyjadrovaniu, reflexii nad ich skúsenosťami a rozvoju základných životných zručností. Ovládnutím digitálneho rozprávania príbehov môžu mladí ľudia rozvíjať adaptabilitu potrebnú na orientáciu v stále sa meniacom svete, čo z neho robí neoddeliteľnú súčasť moderného vzdelávania a rozvoja mládeže.

Ďalšie zdroje

- [Projekt Hlasy mladých](#)

- [Projekt CONTINUE](#)
- [Sila digitálneho rozprávania na podporu vyučovania a učenia](#)
- [DYME program](#)
- [Digitálne rozprávanie príbehov: Zapojenie mladých ľudí do komunikácie pre digitálnu mediálnu gramotnosť](#)
- [Centrum príbehov](#)
- [Ako používať digitálne rozprávanie príbehov v triede](#)
- [Sila digitálneho rozprávania príbehov v triede: Rozprávanie príbehov pomocou technológií](#)
- [Sila digitálneho rozprávania príbehov](#)
- [Príklady digitálneho rozprávania príbehov](#)
- [Magická veda o rozprávaní príbehov](#)
- [Prečo rozprávanie príbehov funguje](#)
- [Ľudská potreba rozprávania príbehov](#)

ADAPTIFY

Táto práca je dostupná v rámci projektu EÚ ADAPTIFY, ktorý realizujú Le LABA, Coaching Bulgaria Association, SMART IDEA Igor Razbornik s.p., YOUTHFULLY YOURS SK, Flexskill, CIAPE - CENTRO ITALIANO PER L'APPRENDIMENTO PERMANENTE

Číslo projektu: 2023-1-FR02-KA220-YOU-000161384
podľa podmienok [Licence Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však len názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť.

Co-funded by
the European Union